

Höstplantering på arboretet

Hej Lars Dahlberg! Du är biträdande föreståndare på Arboretum Norr och har varit med om många planteringar, av väldigt många olika växter...

Hur planterar ni?

– Ja, vi planterar bara på hösten, främst för att det blir mindre skötsel. Det rör sig om en hel del växter och det är främst terrängplantering. Arboretumet är ju 16 hektar, så skulle vi behöva hitta tillbaka till plantorna och vattna dem alla... – det skulle inte gå! Några får vi väl se efter lite extra, särskilt om det är torrt, men annars gäller det att hitta rätt plats för rätt växt och vattna ordentligt vid plantering.

När brukar ni börja med planteringen?

– Vi börjar så fort vi får tid över och när de feriearbetande ungdomarna slutat, vilket betyder någon gång i mitten till slutet av augusti – och sen planterar vi till tjälen kommer.

Vad är viktigt när ni planterar?

– Det är väl några metoder som återkommer. Vi planterar alltid upphöjt på fuktiga platser, annars trycks plantan upp av tjälen och då får den svårt att klara sig. Eftersom mycket av arboretumet ligger på sluttande mark gör vi "hyllor" för plantorna, med en upphöjd kant. Hyllorna fångar regnvattnet, så de är ofta avgörande för att plantan ska klara sig.

Finns det annat som ni tänker extra på?

– Vi tänker en hel del på vart vi placerar växterna. Alla växter har ju sina speciella behov, och vi vill ju välja en plats som är lik deras ståndort. Ädelgran och idegran placerar vi exempelvis i skuggiga lägen, och samma med tuja.

– En annan sak som är viktig är att binda upp träden. Vi släggat ned stolpar och använder rep, samt slang, just runt stammen. Då kan träden växa utan att skadas av några hårda material som skär in. Men vi går mer och mer över till juteband eftersom det är skonsamt för de små träden. Jo, vi markerar förstås ut alla nyplanterade växter och skyltar upp – både för att vi ska hitta tillbaka och för alla besökare!

Hur gör ni med jord och gödsel?

– Provgrävning visar hur jordkvaliteten är, och oftast är den helt ok. Är det ma-

5 Här syns en typisk "hyllplantering" i en slänt. Kanten på "hyllan" håller kvar regnvattnet.

6 Lars Dahlberg bredvid en japansk vingnöt, *Pterocarya rhoifolia*. Den växer naturligt i Japan och östra Kina och passar fint i arboretumets Japanska trädgård!

gert så kanske vi tillsätter upp till 80 % finare jord – vi beställer årligen några lass med planteringsjord. Vi gödslar sen inte i någon större omfattning, men verkar en växt behöva det så får den någon giva. Det rör sig om små insatser totalt sett.

LÄR KÄNNA ARBORETUM NORR!

I västerbottniska Baggböle, på en naturskön sluttning ned mot Umeå älv och nedanför Baggböle herrgård, ligger Arboretum Norr, ca 10 km från Umeå centrum.

Det är en vidsträckt botanisk trädgård med ca 3.000 planterade träd, buskar och vedartade klätterväxter. Där finns också en japansk trädgård och Kvarnängen, en speciell historisk miljö.

På hemsidan finns mycket intressant att läsa; samarbetet och tanken bakom satsningen, om växter och djur – och varför inte lära sig bygga en fladdermusholk?

www.arboretum-norr.se

Vad har ni för utmaningar – och blir mycket uppätet?

– I terrängen är det mest fejskador som ställer till det. Särskilt Douglasgran är utsatt av någon anledning och rådjuren verkar gilla amerikansk kastanj – den smakar tydligen extra gott, så dem får vi stängsla in tills de blir större! I plantskolan finns det ca 1.000 olika växter på tillväxt, så där har vi nog största utmaningen med gnagskador.

– Annars är det nog mest en kamp mot slyet... Men när det blir ett skikt med ormbunkar under träden – då är det som bäst!

Vad tror du drar besökare till Arboretum Norr, Lars?

– Ja, det finns ju en del arboretum att besöka... Men vårt ligger lite annorlunda, nära älven och på en sydsluttning – jag tycker det blir en speciell atmosfär här. Vi visar ju upp mycket av det som kan odlas här i norr, och så ser vi till att det finns tillgång till frön och bra växtmaterial. Så här finns mycket att upptäcka!